

Resurssiviisas li tiekartta

TAVOITTEET 2022

lissä on vuodesta 2012 lähtien etsitty ratkaisuja ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi yhdessä kuntalaisten ja paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa. Toimintaa ohjaa käytännöllinen työkirja "Resurssiviisas li tiekartta", johon kirjataan vuosittain asetetut tavoitteet ja niiden toteutumet.

1 JOHDANTO:

lin kunnanvaltuusto on päättänyt, että Resurssiviisas li -tiekartan tavoitteet ja hallintokuntien toimet viedään vuosittain kunnan talousarvioon. Tavoitteiden ja toimien täyttymistä seurataan Resurssiviisas li -johtoryhmän kokouksissa sekä vuosittaista toteumaa kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.

li on mukana seuraavissa yhteistyöverkostoissa:

lin kunnan tavoitteet vuoteen 2050 mennessä:

1. Ei ilmastopäästöjä – Kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastonmuutosta aiheuttavia kasvihuonepäästöjä.
2. Ei jätettä – Kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
3. Ei ylikulutusta – Kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

1.1 Vuoden 2022 painopisteet

Resurssiviisas li-johtoryhmän kokouksessa 16.12.2021 päätettiin, että vuodelle 2022 kiertotalouden ja resurssiviisauden painopisteet ovat:

- Jätehuolto
- Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen

li on mukana yhteistyöhankkeissa:

- Remi: Resurssiviisauttoimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen kestävien kaupunkien johtamisen tukena -hanketta on toteutettu osana FISU-kuntien, Syke, Motiva, YM yhteistyönä. Resurssiviisauden indikaattorihankkeessa työstiin osallistujatahojen kanssa yhteisiä ilmasto- ja ympäristötoimenpiteiden seurantaan liittyviä indikaattoreita

- Reetta: Resurssiviisaan kunnan talous- ja ilmastojohtamisen työkalut ja toimintamallit hanke, yhteistyössä Fisun kunnat, Motiva, Syke, Kuntaliitto, Sitra, YM. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vahvistaa kunnan elinvoimaisuutta ja luoda monistettava toimintatapa kunnan talous- ja ilmastojohtamisen integrointiin. Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan systemaattista toimintatapaa, jolla kytketään ilmastotoimenpiteiden suunnittelun ja toteutuksen johtaminen osaksi kunnan talousjohtamista ja sen prosesseja.

2. TOIMIALAKOHTAISET TAVOITEET 2022

Alla olevissa taulukoissa on esitelty toimialakohtaisesti toteuma viiden kaistan avulla.

1. Energiatuotanto ja -kulutus

2. Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

3. Kulutus ja materiaalikierrot

4. Ruoantuotanto ja -kulutus

5. Vedenkäyttö ja luonnonvedet

2.1. Energiantuotanto ja kulutus

- Fossiiliton ja hiilineutraali sähkön- ja lämmöntuotanto
- Energian säästäminen kotitalouksissa, julkisella sektorilla ja yrityksissä
- Energiatehokkuus. Tilatehokkuus.

lin tavoitetila 2050

- Uusiutuva energia on halvin vaihtoehto kaikkiin tarpeisiin
- Suurten energiamäärien teknisesti ja taloudellisesti kannattava varastointi lissä laajasti käytössä
- Uudet rakennukset tuottavat vähintään käyttämänsä energian

- lilaakso on uusiutuvan energian globaali yritystoiminnan keskittymä

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Merta-keittiön aurinkovoimaloiden sähköntuotanto (MWh/v)	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	MWh/v	40	40	40	Merta-keittiön aurinkovoimaloiden sähköntuotannon seuranta
Merta-keittiön aurinkovoimaloiden sähköntuotanto (MWh/v)	Ateria- ja puhtauspalvelut	Käyttötalous	€/v				Tuotetun sähkön määrä vuodessa.
Energian käytön seuranta keskuskeittiöllä (sähkö, lämpö) 50/50 periaatteella	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	MWh/v				Energian käytän seurannassa 50/50 mittariston tavoitteet.
Micropolis kiinteistön energiatehokkuuden parantaminen, RAU ja Jäähdyksen ja lämmityksen saneeraus	lilaakso	Investointi	€	150 000	100 000	-	Pakollisia uusimisia, laitteistot elinkaaren päässä. Uusilla tekniikoilla voidaan saavuttaa suuriakin säästöjä energian kulutuksissa
Sähköautopisteiden lisääminen lilaakson omistamiin kiinteistöihin ja Micropolikselle.	lilaakso	Investointi	€	12 000			Sähköautopisteiden lisääminen pysäköintialueelle mahdollistaen yleistyvien sähköautojen lataamisen yritysten käyttöön.
Energiatehokkuussopimuksen koordinointi	Elinvoimapalvelut	Muu	%	2	2	2	KETS sopimus: 10,5% säästö energiakulutuksessa vuoteen 2025 (vertailuvuosi 2014)
Tuulivoimakaavoitus	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	lkm	9	10	11	Voimassa olevien tuulivoimakaavojen lukumäärä

Kunnan katuvalaistus uusitaan energiatehokkaaksi	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	lkm	50	50	50	Elohopealamppujen vaihto LEDvalaisimiin
Kunnan katuvalaistus uusitaan energiatehokkaaksi	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	€	50 000	50 000	50 000	

Isompien kiinteistöhankeiden yhteydessä sähköautolatauspisteiden tarvetarkastelu	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	lkm	2	2	2	
Rakennusvalvonta antaa opastusta ja neuvoja energiataloudelliseen rakentamiseen.	Rakennustarkastus	Muu	lkm	5	5	5	AO-lupien energiatehokkuusluokka vähintään 5% alle E-luvun raja-arvon.
Koulukiinteistöjen energian ja veden käyttö	Opetuspalvelut	Muu	Kwh				
Koulukiinteistöjen energian ja veden käyttö	Opetuspalvelut	Muu	m3				
Varhaiskasvatuksen kiinteistöjen energian ja veden käyttö	Varhaiskasvatuspalvelut	Muu	Kwh				Mitataan muutosta aiemman vuoden kvartaaliin (ei vielä vertailutietoa)
Varhaiskasvatuksen kiinteistöjen energian ja veden käyttö	Varhaiskasvatuspalvelut	Muu	m3				Mitataan muutosta aiemman vuoden kvartaaliin (ei vielä vertailutietoa)

2.2 Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

- Älykäs, uusiutuvilla polttoaineilla toimiva liikenne
- Turvallisen, terveellisen ja kestäväen liikkumisen mahdollista yhdyskuntarakenne

lin tavoitetila 2050

- Liikenne on halvinta uusiutuvista luonnonvaroista valmistetuilla polttoaineilla
- lissä on käytössä uudet edulliset vähäpäästöisten ajoneuvojen haltijamallit
- lissä on säilynyt monimuotoista luontoympäristöä ja lähivirkistysalueita

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Sähköautojen käytön lisääminen henkilöstön työajoissa	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	km/v	6 000	7 000	8 000	Mittauslukujen pohjätietona käytetään vuoden 2021 tietoja.
Uudet sähköautojen latauspisteet tai kaasun jakelupisteet tai uusiutuvien polttonesteiden jakelupisteet	Elinvoimapalvelut	Investointi	kpl	4			2022 sähköautojen latauspisteet toteutuu ulkopuolisen investoijan toimesta Merihelmeen
Etätyötapaamiset, säästö km ja päiväraha korvaukset	Elinvoimapalvelut	Muu	%	20	30	40	Seurataan vuosittain maksettujen km korvausten ja päivärahojen määrää suhteessa vuoteen 2019

Paikallista-merkin ympäristölupaukset	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	10	10	10	Paikallistamerkki yritys on iiläinen tai iiläisen työllistävä ympäristövastuullisuuteen sitoutunut toimija. Tavoite kasvattaa vuosittain Paikallista yritysten määrää. https://micropolis.fi/yrityspalvelut/#paikallista
Oman auton käytön/matkakustannusten vähentäminen. Tavoitteena lisätä sähköauton käyttöä ja kokouksiin/koulutuksiin osallistuminen etänä. Seurataan vuositasolla.	li-instituutti	Muu	%	5	5	5	Tavoitteena Instituutin km -korvaukset €/vuosi vähennys 5% ja sähköautojen km lisäys.
Oman auton käytön/matkakustannusten vähentäminen. Tavoitteena lisätä sähköauton käyttöä ja kokouksiin/koulutuksiin osallistuminen etänä. Seurataan vuositasolla.	li-instituutti	Muu	%	5	5	5	Tavoitteena Instituutin km -korvaukset €/vuosi vähennys 5% ja sähköautojen km lisäys.
Kunnan omistaman tapahtumakaluston yhteiskäyttö eri tapahtumajärjestäjien kanssa.	li-instituutti	Muu	LKM				Käyttö kertojen ja lainausten lukumäärä
Kansalaisopisto ja taidekoulu toteuttavat vähintään 5 kulutukseen ja materiaalikiertoon liittyviä kursseja tavoitteena vähintään 40 osallistujaa.	li-instituutti	Muu	lkm	5 kpl./ 40 hlö	5 kpl./ 40 hlö	5 kpl./ 40hlö	Kestävää kehitystä edistävää koulutusta/kasvatusta. Ympäristö ja luontoarvojen arvostaminen ja toimiminen niitä kunnioittaen.

Kunnan irtaimen kierrätys, tuunaus ja käytöstä poistetun materiaalin uusiokäyttö kunnan eri toimaloilla. Tavarat kiertoon järjestelmä.	Ii-instituutti	Muu	%				Käyttöaste. Tavoitteena on, että irtaimen kierrätys arkipäiväistä toimintaa, kestävä kehitys.
Kaavoituksella täydennetään yhdyskuntarakennetta	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	ha	10	10	10	Maanhankinta taajaman laajenemisalueilta. Tavoitteena autoton liikkuminen.
Energiatehokkuus kunnan uudisrakentamisessa	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	E-luku	1			Haminan uuden päiväkodin E-luku vaatimusta parempi
Energiatehokkuus kunnan uudisrakentamisessa	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	€				
Lupa-, varaus- ja seurantajärjestelmien digitalisaatio	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	lkm	6	7	8	Lupa.fi, Routa.fi, Julius, Kiinteistöautomaation etäohjaus, Resurssiviisauden vaikutusten arviointi- ja seurantatyökalu, etätyöyhteydet

2.3. Kulutus ja materiaalikierrot

- Neitseellisten raaka-aineiden kulutus kestävä ja kierrätysmateriaalien käyttö maksimoitu. Uudelleenkäyttö ja uusiokäyttö otettu huomioon jo tuotesuunnittelussa.
- Uudet kulutusmallit kotitalouksissa ja julkisessa taloudessa; tuotepalvelut, yhteisomistaminen, vuokraus ja lainaus

Iin tavoitetila 2050

- Resurssiviisauden ja teollisen ekologian esimerkkialue

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Ympäristömerkin saaneiden pesu- ja puhdistusaineiden hankinnat	Ateria- ja puhtauspalvelut	Käyttötalous	% ostoista	73	75	77	Puhatuspalveluissa huomioidaan kestäväkehitys käyttämällä ympäristömerkin saaneita pesu- ja puhdistusaineita.
Jätteiden erilliskeräys, jätekimpat	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	10	10	10	jätekimppojen lisäys vuosittain
Kiertotalousklusteri	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	35	42	50	
Biojätteen keräämisen laajentaminen	lin vuokratalot Oy	Muu	kpl	6			Biojätteen keräys kaikkiin vuokratalojen asuin kiinteistöihin (kuivaniemi) + tornikuja
Biojätteen keräämisen laajentaminen	lin vuokratalot Oy	Muu	€	-	2 000	2 000	Sekäjätteen noukokertojen määrän väheneminen ja siitä johtuva kustanusten pieneminen. mittaus aloitetaan 2022

Muovin erilliskeräys Micropoliksen kiinteistöissä.	lilaakso	Muu	kg/v				Tarkoitus aloittaa kerääminen vuoden 2022 aikana
Kunnan kiinteistöjen jätepilotti	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Käyttötalous	kpl	10	20	40	Pilotissa mukana olevien kiinteistöjen lukumäärä, joissa jätehuoltoa
Paikallisten yrittäjien huomiointi hankinnoissa	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	€				Hyväksytyjen tarjousten vaikutus paikallistalouteen

Kierrätysmateriaalien käyttö infrarakentamisessa mahdollisuuksien mukaan	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	lkm	1	0	1	Yhteistyökuvio aiheeseen liittyen Micropoliksen kautta.
Kansalaisopiston ja taidekoulun toteuttamat kulutukseen ja materiaalikiertoon liittyviä kurssit.	li-instituutti		kurssien lkm	5	5	5	Kestävää kehitystä edistävää koulutusta/kasvatusta. Ympäristö ja luontoarvojen arvostaminen ja toimiminen niitä kunnioittaen.
Kansalaisopiston ja taidekoulun toteuttamat kulutukseen ja materiaalikiertoon liittyviä kurssit.	li-instituutti		osallistujat lkm	40	40	40	
Kunnan omistaman tapahtumakaluston yhteiskäyttö eri tapahtumajärjestäjien kanssa.	li-instituutti		käyttö-kertojen/ lainausten	10	12	14	Kestävä kehitys.
Kunnan irtaimen kierrätys, tuunaus ja käytöstä poistetun materiaalin uusiokäyttö kunnan eri toimaloilla. Tavarat kiertoon järjestelmä.	li-instituutti		Tilausten lukumäärä.	40	50	60	Tavoitteena on, että irtaimen kierrätys arkipäiväistä toimintaa, kestävä kehitys.
Kompostien määrä opetuksen yksiköissä	Opetuspalvelut	Muu	Määrä	5			Kompostien käyttö lasten ja nuorten kasvatuksessa ja opetuksessa.
Kompostien määrä varhaiskasvatuksen yksiköissä	Varhaiskasvatuspalvelut	Muu	Määrä	2			Kompostien käyttö lasten ja nuorten kasvatuksessa ja opetuksessa.
Kierrättämällä hankitut tavarat ja välineet.	Opetuspalvelut	Käyttötalous	euro	15 000	20 000	25 000	
Kierrättämällä hankitut tavarat ja välineet.	Varhaiskasvatuspalvelut	Käyttötalous	euro	5 000	10 000	15 000	
Luonnonmateriaalien hyödyntäminen toiminnassa.	Opetuspalvelut	Muu	euro	2 000	3 000	4 000	Säästöjä Aineet ja tarvikkeet

Luonnonmateriaalien hyödyntäminen toiminnassa.	Varhaiskasvatuspalvelut	Muu	euro	1 000	2 000	3 000	Säästöjä Aineet ja tarvikkeet
--	-------------------------	-----	------	-------	-------	-------	-------------------------------

2.4. Ruoan tuotanto ja kulutus

- Yhden maapallon rajoissa tuotettu ja kulutettu ruoka luo hyvinvointia, terveyttä ja taloudellista kasvua

Iin tavoitetila 2050

- Ii on keskeinen toimija pohjoissuomalaisen ruokatuotannon renkaassa etenkin kalan osalta
- Iissä tuotettujen ja kulutettujen elintarvikkeiden hiili- ja vesijalanjälki huipputasoa

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Syntyneen ruokahävikin määrä kunnan järjestämissä ruokapalveluissa (kg/v)	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	Kg	10 000	9000	8000	
Ruoanvalmistuksessa käytettävät paikalliset raaka-aineet	Ateria- ja puhtauspalvelut	Käyttötalous	€	145 000	150000	200000	
Biojätteeseen menevän ruokahävikin määrän vähentäminen	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	kg	29 000	27000	25000	Seuranta g/asiakas. Asiakaskohtainen hävikki vähenee.
Kasvisruoan osuus kunnan ateriapalvelun tarjonnasta	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	%				Kasvisruoan määrä ateriatarjonnasta kasvaa

Uusio- tuotetun ruoan osuus ateriapalvelun Kasvis/vihannes (CiiYou)	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu					
Kalatalouden vahvistaminen	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	10	12	15	Kalatalouden kehittämisessä mukava olevien yritysten lukumäärä
Kuivajoen kalakunnostushanke	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	€	22 500			Kuivajoen kalataloudellisen kunnostamissuunnitelman laatiminen joen kunnostamattomalle osalle, aina Oijärvelle saakka.
Olhavanjoen kalakunnostushanke	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Muu	€	25 000			Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostaminen. Kunnostettujen koskiosuukien lukumäärä.
Hävikkiruoan vähentäminen opetuksen yksiköissä.	Opetuspalvelut	Muu	kg/v				Tavoitteena kaiken ruokahävikin kompostoiminen.
Hävikkiruoan vähentäminen varhaiskasvatuksen yksiköissä.	Varhaiskasvatuspalvelut	Muu	kg/v				Tavoitteena kaiken ruokahävikin kompostoiminen. Mittauksen aloittaminen v2022. Seuraavina vuosina prosentuaalinen vähenemä esim -10%

2.5. Veden käyttö ja luonnonvedet

- Puhtaat luontovedet, kestävä vedenkulutus, ravinteiden talteenotto ja kierrätys

lin tavoitetila 2050

- lin jokien biologinen ja kemiallinen tila vastaava kuin 1950

- li tunnetaan puhtaiden vesien antimista

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Merta-keskuskeittiön käyttämän veden määrä	Ateria- ja puhtauspalvelut	Muu	l/vuosi				Seurataan keskuskeittiön kulutetun puhtaan veden käyttöä. Mittari 51/50 pohjalta.
Circlab yritysverkoston koordinointi	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	80	80	80	
Ilojen yhteistyöverkoston koordinointi	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl				
Tuotetun talousveden määrä suhteessa laskutukseen	lin vesiliikelaitos	Muu	m3	alle 1,2	alle 1,2	alle 1,2	Pitkän aikavälin tavoite
Käsiteltyjen jätevesien määrä suhteessa laskutukseen	lin vesiliikelaitos	Muu	m3	alle 1,3	alle 1,3	alle 1,3	Pitkän aikavälin tavoite
Viemäriverkoston laajentaminen	lin vesiliikelaitos	Muu	m	1 500	1 500	1 500	
Viemäriverkoston laajentaminen	lin vesiliikelaitos	Investointi	€	200 000	200 000	200 000	
Verkostojen saneeraus	lin vesiliikelaitos	Muu	m	1 500	1 500	1 500	
Verkostojen saneeraus	lin vesiliikelaitos	Investointi	€	300 000	300 000	300 000	

Ympäristö ja luonto

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Ojasta Allikkoon hankkeen kunnostuskohteen suunnittelu malli	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	1			suunnittelumallin luominen valtakunnan tason ohjeistukseksi

Lähivirkistysalueiden kehittäminen	Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Investointi	€	40 000			Sikalanjärven luontopolkuhanke. Saanut ELY:ltä 20 000€ avustuksen.
------------------------------------	---	-------------	---	--------	--	--	--

Toimenpide	Vastuutaho	Tyyppi (investointi/ käyttötalous/ Muu)	Mitattava yksikkö	2022	2023	2024	Huomiot
Iin ilmastobrändityön vahvistaminen	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	200	200	200	Yhteistyökumppanit verkostossa (kpl), paikallinen - kansallinen, kansainvälinen. Ilmastoareenan ja Circlabin kumppaniverkosto.
Iin ilmastobrändityön vahvistaminen	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	1 000	1 000	1 000	Asukkaiden osallistaminen paikallinen - kansallinen. Kunnan markkinointi.
Yritysmarkkinointi ja yrityspalvelut	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	10	10	10	sijoittuvat yritykset
Yritysmarkkinointi ja yrityspalvelut	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	15	15	15	perustetut yritykset (netto)
Yritysmarkkinointi ja yrityspalvelut	Elinvoimapalvelut	Muu	kpl	30	30	30	syntyneet uudet työpaikat

